

Camassia mogelijk meer dan tuinplant

Camassia ofwel de prairielelie is een van de mooiste bolgewassen. Camassia behoort tot de familie van de Liliaceae. Dit bolgewas komt uit Noord-Amerika en is in Nederland volledig winterhard. Camassia wordt veel gebruikt als borderplant en behoeft weinig aandacht. Ze gaan jaren mee mits de bollen 10 cm diep en 15 cm uit elkaar geplant worden.

Tekst: Erwin Buschgens, Delphy Team Bloembollen en Bolbloemen, e.buschgens@delphy.nl
Fotografie: De Ree, Delphy

Camassia quamash is in 1805 ontdekt tijdens de Lewis and Clarkexpeditie in het westen van Noord-Amerika. Deze Camassia werd gevonden op een kampeerplaats waar Indianen woonden en daar een aanplant van deze gewassen hadden. De ontmoeting tussen de Amerikanen en de Indianen was reden voor een feest. De Amerikanen werden getraakteerd op vlees, vruchten en uiachtige bollen die een zachte smaak hadden. Deze eetbare bollen werden door de Indianen quamash genoemd. Vanwege deze uitspraak is de Latijnse naam Camassia ontstaan.

ASSORTIMENT

In Nederland worden op dit moment voornamelijk drie soorten Camassia geteeld.
* Camassia quamash (C.esculenta) bezit ongeveer 2 cm brede blauw-groene bladeren. De steel met bloempluim wordt

60-70 cm hoog en is met 20-30 bloemen bezet. De kleur van de bloemen varieert van donker hyacintblauw, lichtblauw of wit met goudgele helmknoppen. De bloemen zelf zijn ongeveer 3 cm groot. De bollen zijn ongeveer 5 cm groot en zijn rond van vorm;

* Camassia cusickii wordt gezien als de reus van dit geslacht en wordt 90-180 cm hoog, waarbij de bloempluim uit 30-100 lichtblauwe bloempjes bestaat. De bladeren zijn ongeveer 5 cm breed en hebben een licht golvende rand. De bollen zijn ongeveer 10 cm groot en zijn peervormig. Er bestaat ook een cultivar met witte bloemen, namelijk Camassia cusickii 'Alba';

* Camassia leichtlinii wordt gezien als de mooiste bloeiende Camassia. Dit soort heeft een steel met bloempluim van 90 cm lang met 30-40 bloemen. De bloemen zijn stervormig, 7 cm groot en wit-ivoorkleurig met vele schakeringen tot paarsblauw. Dit soort is ook makkelijk te herkennen aan de uitgebloeide bloemen. De verdorde bloemblaadjes rollen zich om de zaaddoos heen om deze tegen de hete zon te beschermen. In 1853 werd dit soort benoemd en beschreven door Max Leichtlin.

TEELT

In het algemeen wordt Camassia ongeslachtelijk vermeerderd door klisters. Vermeerdering via zaad is ook mogelijk, maar wordt niet toegepast omdat er voldoende klisters worden gevormd tijdens de teelt. De bollen worden in oktober-november geplant en daarna gedekt met 7 ton stro per hectare. Van Camassia quamash heeft men

50-70 kg plantgoed (onder 6) per are nodig. Van de overige soorten is dit 150-175 kg (onder maat 12). De plantdiepte is zodanig dat er ongeveer 7 cm grond boven de bol zit. De bloei van Camassia begint in de eerste helft van juni. Camassia quamash is het vroegst, na half juni volgen de andere soorten. De bloemen worden niet gekopt.

De roottijd (tweede helft juli) luistert vrij nauw bij deze teelt, vooral bij de quamash-soorten. Camassia quamash moet kort na de bloei gerooid worden als het gewas nog groen is. De bollen hebben namelijk een dunne, tere huid. Om toch bollen met een goede huid te krijgen, moeten de bollen dus vroeg gerooid worden. Met het oog op de kwaliteit van de huid, is het aan te raden om na de bloei de bollen regelmatig te controleren om het juiste roottijdstip te bepalen. Zodra de kleurende huid bruine barstjes gaat vertonen, moet er gerooid worden. Vaak vertoont het loofblad op dat moment ook de eerste tekenen van afsterven in de vorm van bruine puntjes aan de bladeren.

Ook Camassia cusickii dient groen gerooid te worden zodra het gewas de eerste tekenen van afsterven vertoont. Bollen die te laat zijn gerooid, hebben geen of bijna geen huid meer en lopen daardoor grotere kans op kwaliteitsproblemen. Na het rooien moeten de bollen niet te snel, dus niet bij te hoge temperatuur worden gedroogd. De beste droogtemperatuur is 20°C. Aangezien de huid zeer gevoelig is, moet er bij alle handelingen voorzichtig met de bollen worden gewerkt om beschadigen te voorkomen. Bij Camassia quamash is 6 cm en 6-op leverbaar, bij Camassia cusickii en Camassia leichtlinii is dit 12-14 en 14-op.

AALTJES

Camassia kan door verschillende aaltjes worden aangetast. Er zijn drie soorten aaltjes die Camassia kunnen aantasten: het stengelaaltje (Ditylenchus dipsaci), het destructoraaltje (Ditylenchus destructor) en het krokusknolaaltje (Aphelenchoides subtenus). Een aantasting door deze aaltjes is in het algemeen niet te herkennen aan het blad. De aangetaste planten groeien wel minder goed. Alleen als er sprake is van een aantasting door het stengelaaltje (Ditylenchus dipsaci) zijn er lichtgroene, soms geelachtig witte, lange gerekte strepen waarneembaar op het blad. De symptomen op de bol zijn wel heel duidelijk te zien. De bolbasis is gedeeltelijk of geheel verkurkt. En bij een ernstige aantasting kunnen een of meer bolrokken gedeeltelijk loslaten van de bolbodem. Als de aaltjeszieke bol wordt doorgesneden, wordt er een verkleuring zichtbaar die kan variëren van geel- tot oranjebruine vlekken bij destructoren knokusknolaaltje, tot rood en donkerbruine vlekken bij het stengelaaltje.

KOKEN HELPT

Onderzoek uit het verleden heeft aangetoond dat Camassia een warmwaterbehandeling van 45°C goed doorstaat. Dit 'koken' maakt de Camassia 100% aaltjesvrij. In het onderzoek is gebruik gemaakt van een partij Camassia leichtlinii 'Caerulea' die voor meer dan 90% was aangetast door het krokusknol- en het destructoraaltje. Voor de behandeling zijn leverbare bollen maat 12-op gebruikt. Na het rooien (in juli) en drogen zijn de bollen bij 20°C bewaard. De eerste twee jaren (in oktober) kregen alle bollen gedurende vier uur een warmwaterbehandeling van 43,5°C. Voorafgaande aan de warmwaterbehandeling is een deel van het partij gedurende 2 weken bewaard bij 30°C. De overige bollen zijn tot het eind van de bewaring bewaard bij 20°C. Vervolgens zijn van beide partijen (zowel van de 20°C als de 30°C-bewaring) een aantal bollen 24 uur voorgeweekt in schoon water. Elke bol heeft in het tweede jaar dezelfde behandeling gekregen als in het eerste jaar. Na twee jaar warmwaterbehandelingen waren bijna alle bollen gezond. In het derde jaar zijn de bollen gesplitst in een gezond en ziek partij. In dit derde jaar zijn alle zieke overgebleven bollen gekookt (half augustus) bij 45°C gedurende 4 uur. Na deze behandeling waren de bollen 100% vrij van krokusknol- en destructoraaltjes. Voor een optimale doding van de aaltjes en een optimale bolgroei is het belangrijk om 2 weken 30°C voorwarmte te geven en 24 uur voorweken in schoon water voorafgaand aan de warmwaterbehandeling.

SAMENVATTEND

Camassia is een zeer mooi bloeiend bijzonder bolgewas wat voornamelijk gebruikt wordt voor tuinbeplanting. Camassia kan in de border tot wel tien jaar mee gaan, mits deze goed verzorgd wordt. In de teelt vermeerderd Camassia zich gemakkelijk. De houdbaarheid van Camassia als snijbloem is niet groot. Daarom wordt er nauwelijks snijbloementeelt toegepast. Delphy Bloembollen is afgelopen juli een 1 jaar durend project gestart met als doel de mogelijkheden van broeierij van Camassia in de winter te onderzoeken en daarbij te achterhalen hoe de houdbaarheid vergroot kan worden.

Camassia cusickii

Camassia leichtlinii